

STANISLAV KOMÁREK

Mandaríni

(nepravidelný román)

Host
Brno 2007

Kapitola 21

Slíža, zmatený z vývoje doma, odjel počátkem dubna 92 na konferenci v Ósace, kam jej pozvala nadace koncernu Micubiši, a krom řady hlubokých dojmů si přivezl také živé kachňátko, asi deset dnů staré. Kachnička byla na svůj věk poměrně velká a mohutná a její chmýří mělo zvláštní, břidličně šedomodrý odstín, trochu podobný řekněme barvě srsti ruských modrých koček. I jeho hlas byl neobvyklý, oproti našim domácím i divokým kachnám jaksi šelestivě sípavý, ale ne nepříjemný. Mládě se zdálo být na Slížu imprintováno a chodilo za ním po chodbách jako pejsek. Japanolog se tvářil tajemně a prohlásil pouze, že se jedná o tradiční japonské plemeno domácích kachen, velmi specializované a staré, jehož chov má dlouholetou tradici a přísná pravidla, a jako většina luxusních domácích zvířat není pochopitelně určeno k jídlu. Jeho japonský název je *ahiru no hana*, kachna-květ. Sám by na drahé mládě z dobrého chovu neměl peníze a snad by si je ani nekoupil, ale jedná se o dárek ósackého místostarosty zahajujícího zasedání, který nejen nebylo lze odmítnout, ale který představuje i velikou poctu. Kachnička, a byla to samička, dostala jméno Ajame, kosatec. Slíža ji nosil s sebou do práce i večer domů, dokonce v noci k malé radosti jeho ženy spala pod dekou v jejich manželské posteli. Ne že by snad bělostné povlečení jakkoli zneuctila – vůbec se chovala na ptáka neuvěřitelně spořádaně a čistotně a stejně snadno jako třeba kotě se ji podařilo naučit

chodit na bedničku s pískem. Její pán na ni mluvil zásadně japonsky, jednak prý proto, že na tento jazyk byla v nejujtějších dětství zvyklá, jednak proto, že některé emoce prý nemůže čeština, neznalá tradice chovu kachen-kvítků, vůbec adekvátně vyjádřit. Japonština má údajně zvláštní slovo například pro „chlubit se kachnou-kvítkem, kterou darovala starší a výše postavená osoba“. Kachnička se o svého pána něžně třela a byla šťastná zejména tehdy, když jí chmýří lehounce natíral lanolinem, aby se v dopadajícím světle pěkně lesklo. Slížova výstřednost byla obecně známá a nápad s kachnou namísto psíka se všem zdál mimořádně vtipný. V následujícím čísle ústavního časopisu Compa-Ratio se objevil tento velmi čtený a všeobecnou pozornost budící článek:

Ahiru no hana, *kachna-květ a její místo v japonské kultuře a historii.*

Radovan Slíza, ÚSSVZ FOSS UF.

V románu Jamese Clavella Šógun, proslulém detailní znalostí japonských reálií, čtenář poměrně snadno přehledne na straně 379 českého vydání I. dílu (Praha, 1991) poznámku: „Utište ho... třeba by chtěl kachnu.“

A přece je zde osloveno jedno za základních témat japonské národní tradice, při nepředpojatém pohledu mimořádně koloritní a obohacující, působící však přichozímu z jiných kultur rozpaky. Tradice chovu kachen-kvítků, zvláštního společenského plemene, je prastará a její počátky mizejí v mlhách a nejistotách rané japonské historie. Legendárního zakladatele císařské dynastie Džimmúa prý krátce po založení státu Jamato vyhledala v jeho rezidenci na úpatí hory Unebi kachna se zlatým peřím, která se stala jeho společníci a rádkyňou. Právě ona, podle pozdější tradice prý oplodněna bož-

ským vánkem, se stala zakladatelkou linie kachen-kvítků, nepocházejících údajně jako obyčejné domácí kachny z březňáček, i v Japonsku se hojně vyskytujících. Jakkoli lze jistě tuto informaci vnímat jako legendu, zachycenou autorem kroniky Kódžiki z počátku osmého století n. l., tj. zhruba 1300 let po domnělé události, ukazuje nicméně na klíčové postavení těchto roztomilých tvorů v japonské kultuře. Kachna-kvítek tak po nejméně dvě tisíciletí představuje pro mnohé z příslušníků tohoto pozoruhodného národa úběžník přátelských, citových i fyzických vazeb, jejichž jednotu v harmonii japonská tradice proti evropské vždy zdůrazňovala. Poměrně záhy, v prostředí dvorské šlechty éry Heian během vlády fudžiwarovských regentů, také vykrytalizoval estetický kodex, podle něhož jsou kachny-kvítky posuzovány v podstatě podnes. Jejich hlas prý připomíná šumění východního větru v bambusech pokrytých prvním podzimním jíním, jejich oko by mělo vyjadřovat „klidné a veselé odhodlání ústící v moudrost“, jejich ideální barva by měla být barvou nebe nad mořem v ústí řeky Jodo hodinu po západu slunce v den podzimní rovnodennosti. Za naprostou samozřejmost platilo kachny-kvítky nejíst, podobně jako se z pochopitelných důvodů nejedí lidé. Ještě před první světovou válkou musel takto Japonsko opustit rakousko-uherský vyslanec hrabě Coudenhove-Kalergi, který, neznaje místní mravy, nechal jednu z těchto kachen ambasádním kuchařem upravit. Jeho počínání nebylo ani tak chápáno jako zločin, spíše jako velice hrubá nepřístojnost, která se ovšem po rezidenční čtvrti záhy rozkřikla. Rovněž už na heianském dvoře bylo přísně zakázáno kachny-kvítky křížit s jinými plemeny domácích kachen. Ač z hlediska západní zoologie se pochopitelně nejedná o nějaký svébytný druh, ale o zdomácnělou formu japonské divoké kachny, *Anas platyrhynchos* f.

domestica, *nechyběly ovšem ani pozdější japonské pokusy popsat pod vlivem evropské zoologie kachnu-kvítek jako samostatný druh (např. Kuroda, 1903, v Jap. Ornithol. Journ. jako Anas meretrix). S nástupem buddhismu se vynořily i spekulace o tom, zda a do jaké míry jsou kachny-kvítky schopny pochopit učení Osvíceného a vlastními silami spět k osvobození, jak je velmi vtipně karikuje sbírka zčásti humoristických povídek Kondžaku monogatari. Jinak byl vztah buddhismu ke kachnám-kvítkům spíše rezervovaný, edikt z roku 889 je zapovídá v kláštorech sekty Tendai vůbec chovat. První evropská zmínka o těchto zvláštních bytůstkách a jejich místě v japonské kultuře je ve spise portugalského jezuitu Pedra Da Silva Nihonorum peccata, praecipue illa carnalia, acuratissime descripta et delineata (Opera membrorum Societatis Jesu XXVIII, Ex regno Nippon vel Nihon relationes, p. 36–88, Romae, 1595). Tento pozoruhodný muž a jedna z klíčových postav japonských misí se dostal do země již roku 1549 jako mladík v doprovodu svatého Františka Xaverského a v zemi, jejíž jazyk zcela plynne ovládal, strávil plných 47 let. Ještě jako stařec nad hrobem se dočkal mučednické smrti, jsa veřejně popraven na rozkaz šóguna Hidejošiho v rámci prvních protikřesťanských razíí. Není celkem překvapivé, že ani vztah tohoto svatého muže ke kachnám-kvítkům nebyl právě nejstřícnější, byť oceňuje jejich společenské vlastnosti a doporučuje je k chovu pro zábavu dětem na evropských panovnických dvorech. Loď, na niž posílal párek těchto zvířat pro madridskou královskou rodinu, však bohužel na cestě Bengálským zálivem přišla do neobyčejně prudké mořské bouře a potopila se. Da Silva dokonce přinutil pokřtěného knížete Sumitadu Ómuru, aby se rozloučil se svou nejoblíbenější kachnou, tehdy široko daleko proslulou svými dokonalými formami a jménem Měsíční*

záblesk. Ómura ovšem svou oblíbenkyni nedaroval kasť nedotknutelných (eta), jak nekompromisní misio-nář na nebohém konvertitovi z výchovných důvodů požadoval, ale svému feudálnímu sousedovi jako kompenzaci za areál přístavu Nagasaki, který mu zabavil a poté věnoval jezuitskému řádu. O síle citových vazeb svědčí řada básní, z nichž se speciálně z období Muro-mači zachovaly tři obsáhlé specializované antologie.

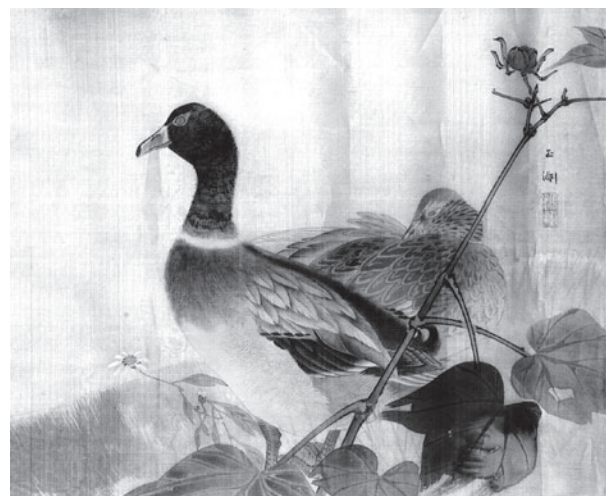
*Na tisíc gejš je v Kjótu
a dva tisíce v Kamakuře
však kde můj zobáček dlí?*

či:

*Listy javorů zrudly
A v mlze podzimu zahlédám
Něžnou plovací blánu...*

Rozšířená verze Buke šohatto (Zákoníku vojenské šlechty) třetího tokugawského šóguna Iemicu, podrobně regulující život samurajů z nejrůznějších aspektů, přísně zakazuje odkazovat kachnám-kvítkům jakýkoli movitý či nemovitý majetek a výslovně zapovídá úřadům všech stupňů se takovými kauzami vůbec zabírat. Měšťanům, podle představ o feudální hierarchii mnohem inferiornějším, podobné konání zakázáno nebylo, ba občas docházelo i k adopcím opeřených miláčeků. Zmíněný zákoník samurajům rovněž přikazuje přísně dbát na dobrou pověst a předpisový vzhled svých oblíbenkyň a pod trestem ztráty privilegií se vyhnout těm, které „vrhají očkem a jednájí nekultivovaně“. Takováto strohost ovšem vládla jenom na papíře. Šógun Cunajoši, vládnoucí v letech 1680–1709 a známý i jinak jako velký příznivce a ochránce zvířat, zejména

psů, zanechal známý výrok: „Psi, kachny, vazalská věrnost (čů) a synovská oddanost (kó) – to jsou čtyři sloupy mého trůnu.“ Za tokugawské éry se těšily kachen-kvítky i velké pozornosti výtvarného umění. Slavné album Utamara Kitagawy Proslulé a mimořádně krásné kachny knížectví Sacuma bylo kolorovaným knižtiskem počínaje rokem 1797 mnohokrát vydáváno a ujal se zejména jako obvyklý a vhodný dárek pro chlapce ze samurajských a podnikatelských rodin k třináctým narozeninám. V pozdním osmnáctém století se rovněž rozšířila móda takzvaných „osobních kachen“, vylihlých z vajíček, která jejich budoucí pán inkuboval po celých potřebných osmadvaceti dny teplem vlastní podpaží. Prý byly zcela mimořádně oddané a věrné – pozdní tokugawské období se svou dusivou atmosférou bylo ostatně takovýmto nepolitickým zábavám velmi nakloněno. Naopak za éry Meidži se dosti často vyskytovaly hlasy, že chov kachen-kvítků je překonaným feudálním barbarstvím, které se má v rámci poevropštění politiky a vzdělání opustit (například Jukiči Fukuzawa ve své známé knize Gakumon no susume – Výzva ke vzdělání a dalších článcích v dobovém tisku, zejména v Tókjó ničiniči). Několik exemplářů se v této době dostalo i do amerických a evropských zoologických zahrad, kde se však jejich chov neudržel, i deníky admirála Perryho se zmiňují o „flower-ducks“. Krátká, byť velmi znechucená poznámka a výstižné vyobrazení se nachází i v devátém a desátém vydání Brehmova Života zvířat, v následujících je už vypuštěna. Chov kachen-kvítků tedy přežil i prudkou modernizaci japonské společnosti, byť už přestal být pociťován jako vhodné literární téma pro poezii i prózu, kde zcela ustoupilo ze Západu importovaným žánrům i formám. Zdálo by se, že pozoruhodný ostrůvek starodávného kulturního dědictví bude uchován, ale nejhorší časy měly teprve přijít. Zcela symboli-

ky a jako znamení děsivých konců lze vnímat velký požár v zábavní čtvrti Jošiwara v Tókjú v roce 1936. Rozlehlý komplex převážně dřevěných staveb tehdy vzplál v krátkém okamžiku a vojsko ve snaze zabránit šíření plamenů na další partii města část čtvrti zcela izolovalo a odmítalo, byť úplně zbytečně a neúčelně, kohokoli vpustit dovnitř i ven. Asi tři tisíce dívek a zhruba srovnatelný počet kachen-kvítků hledal záchranu v rozlehlém umělém rybníce, který pochopitelně ohni nepodleh, zato však nesmírným žářem z okolí jeho teplota postupně stoupla natolik, že zde všechny našly svou smrt. Strašlivá tragédie otřásla tehdy celým Japonskem, kde se stala námětem mnoha balad zpívaných v čajovnách, a poněkud i zbytkem světa, zejména když se ukázalo, že ji způsobil jen zmátek v armádních rozkazech. Hlavní pohroma však měla přijít ještě později. Při postupném vyčerpávání všech rezerv během války v Tichomoří bylo nutno mobilizovat další a další zdroje. 3. února 1944 podepsal náčelník generálního štábu Tódžó dekret, příkazující rekvizici všech kachen-kvítků pro

potřeby armády a jejich okamžité odeslání za dislokovánými bojujícími jednotkami. Tím byl jejich osud v zásadě zpečetěn – naprostý nedostatek vhodné potravy v kombinaci se zlým nakládáním ze strany válkou zvlčile a zpustlé soldatesky znamenal pro zhýčkané a v dostatku vychované opeřence jistou smrt, řada jich byla i přímo snědena, většinou tajně, ale například na obležené Okinawě na přímý rozkaz vrchního velitele, byť neoficiální a jen ústní. I pět exemplářů, které přivezl ministr zahraničí Macuoka jako osobní dar tennóa Vůdci počátkem roku 1941 do Berlína, umístěných v tamní zoologické zahradě, válku nepřežilo – tehdejší ředitel Oskar Heinroth jimi jako „bezcnými domestikanty“ v době naprostého nedostatku masa roku 1944 v tichosti nakrmil drobné šelmy, a závěrečnému kobercovému bombardování celého zooparku by byly podlehly tak jako tak. Celý chov byl zachráněn prakticky jen zázrakem: japonský vystěhovalec do Spojených států jménem Shiro Tahara, úředník v městské vodárně v San Francisku, choval ve své vilce na okraji města několik kachen-kvítků, z hlediska špičkových jedinců z chovů japonských aristokratů samozřejmě spíše podřadných. Když byl se svou rodinou nedlouho po útoku na Pearl Harbor odvážen do internace do tábora v nevadské poušti, úpěnlivě prosil svého souseda F. F. Smithe, aby se o ptáky v době jeho nepřítomnosti staral, a slíboval mu bohatou odměnu. Ten tak nakonec učinil, byť jen s nechtutí, a kachny přestěhoval na vlastní zahradu. Zde se hejno do konce války utěšeně rozmnožilo, byť bez jakéhokoli výběru a řízené plemenitby, několik kusů ovšem děrami v plotě odcizili bezdomovci přebývající na sousední nazastavěné parcele. Namísto vděku a radosti propukl Tahara po svém propuštění a příjezdu domů v pláč a pan a paní Smithovi mu jen s námahou zabránili v rituální sebevraždě. Pohled na výsledky

divoké plemenitby s jejich „drsnými, drze a podbízivě znějícími hlasy, nehezkou chůzí a vulgárními pohyby“ byl pro něj mnohem větší ranou než léta ne právě příjemné internace v pustině. Po čase se však uklidnil, zejména když zjistil, že jeho hejno je poslední, které válečné zmatky přežilo. Dva přestárlé exempláře, nalezené McArthurovými vojáky přímo v císařových osobních komnatách, se k chovu už nehodily. Díky této šťastné shodě okolností mohl být chov kachen-kvítků znovu obnoven a jejich poslední celojaponská výstava v Kóbe ukázala, že dnešní odchovy snesou opět nejpřísnější estetická kritéria z fudžiwarovských časů, ba repertoár byl obohacen i o jedince s růžovou či světle modrou základní barvou. Skvostu a květu japonské národní minulosti tedy dnes jistě žádné nebezpečí nehrozí.

Po přečtení článku se celá řada přátel a známých, ba i zcela cizí osoby, přicházely na pozoruhodnou kachnu podívat, byť někteří z čtenářů se tvářili indigovaně. Kachna už za tři měsíce dosáhla předpisové obří postavy, vážila skoro sedm kilogramů a rovněž její definitivní peří bylo krásně modrošedě mramorované, na křídle s obzvlášť výrazně modrozeleně lesklým „zrcátkem“. Už v polovině definitivní velikosti začala jevit tendenci se svým pánem komunikovat, zpočátku neobratnými pokusy o opakování několika japonských slov. Na rozdíl od papoušků či špačků jsou však hlasové orgány kachen mimořádně špatně uzpůsobeny k napodobování lidské řeči a výsledek téměř nebyl k rozeznání. Tu Slíza připadl na pozoruhodnou myšlenku, která se ukázala jako mimořádně plodná. Začal svou chovanku učit psát: předložil jí malou mističku rozdělané netoxické tuše, do níž celkem ochotně namočila zobáček, který jí potom po papíře vedl, až vznikl žádoucí japonský znak. Po

několikerém opakování je malovala s pozoruhodnou jistotou – zajímavé bylo, že se to dařilo dobře pouze u znaků čínského původu, takzvaných *kandži*, kde jeden znak znamená původně jedno slovo, nikoli u slov psaných japonskými slabičnými abecedami *hiragana* a *katakana*. Rozdělení slova na jednotlivé zvuky a jejich separátní zapsání je, zdá se, kachní duši bytostně cizí a lidské možná do určité míry taky – podívejme se na naše prvňáčky. I tak se však náhle dalo s ptákem komunikovat, byť většinou tvořil „věty“ jen jednoslovné a namaloval jeden příslušný znak. Někdy se pokoušel i o jeho přečtení, většinou takzvané sinojaponské, tedy zkomolenou výslovností dotyčného znaku v čínštině, které používá japonština často jako dublety „japonské“ výslovnosti téhož znaku ve složeninách. Zdálo se, že kachna běžné japonské mluvě v podstatě rozumí, ráda si rovněž nechávala vyprávět příběhy o Momotaróvi, chlapci nalezeném ve veliké broskvi, či strašidelné historky o *ringecu*, chlupatých obludách strašících v noci na půdách domů, kam od jisté doby odmítala vstoupit. Kolik si z těchto příběhů, kde se jednalo často o věcech, s nimiž ve svém úzkém světě nikdy nemohla přijít do kontaktu, vlastně odnášela, bylo otázkou, ale většině běžných čtenářů či diváků se v podstatě nevede zas tak o mnoho lépe. Celkově by se její vkus dal označit jako dětský a ráda by sledovala i animované televizní seriály, ale ty jí její majitel jako nekulturní a hloupé zakazoval. Záhy obnášel její repertoár přes osm set slov a s velkým nadšením se učila nová. Tento slibný vývoj byl přerušen pohlavním dospíváním. Rozumné a poslušné zvíře se stávalo náladovým a hněvivým a ve stále rostoucí míře začínalo napadat Slížovu ženu, která se na ně ostatně dívala už od počátku podezřavě. Po svých atakách, při nichž nepomáhaly ani mírné tělesné

tresty jako třeba našlehat vrbovým proutkem, malovala tuší znak pro „nenávisť“ a ještě dlouho zlostně sípěla. Naopak svému pánovi zachovala nehynoucí přízeň a často mu malovala znak „hnízdo“ a potřásala k tomu dorůstajícími křídélky. Také se jej snažila vylákat k společnému koupání ve Vltavě či alespoň ve vaně. Byla štěstím bez sebe, když ji poplácával či hladil po hřbetě a tahal za peří v zátylku. Milovala i krmení kousky sušenek přímo z úst do zobáku. Časem se staly její výpady proti paní Micuko tak prudkými a špatně snesitelnými, že ji bylo nutné dát z domu. S trochou rozpaků ji Slíža umístil ve své pracovně na fakultě, kde se stala velmi záhy atrakcí celé budovy, a vzhledem k její čistotnosti, disciplinovanosti a jinak vlídnému chování k lidem mimo rodinu se s ní dalo po proběhnutí nejhorsších pubertálních vln opět dobře vyjít.

Kapitola 37

Krottenbacherova přednáška o pozdním taoismu, čínské alchymii a hledání elixíru nesmrtelnosti byla předmětem všeobecné chvály a chodila na ni i v letním semestru následujícího roku celá řada lidí mimo fakultu, ba i s univerzitami nijak nesouvisejících. Našeho protagonistu zaujal jeden z posluchačů, působící jakýmsi způsobem „japonsky“, byť měl vlasy nazrzlé a evidentně to byl Čech nebo alespoň minimálně Středoevropan. Působil zvláštním způsobem „napruženě“, jako by spolkl pravítko, a na Jindřicha se během přednášek upřeně a studeně díval. Jindřich pochopitelně navíc nevěděl, že poněkud starší, solidně vypadající pán vedle něho je Jaroslav Martiš, bankovní činovník, ani jakou roli hrál v jeho životě. Také Martiš netušil, na čí přednášky chodí. Tak se cesta obou mužů řadukrát zkřížila, aniž by se jako osoby blízce související rozpoznali, popřípadě poprali, udali, opili nebo něco podobného. Jeho písemnou žádost Krottenbacher pomáhal už před léty posuzovat, ale osobně se předtím nikdy neviděli a vlastně o sobě nevěděli. Bledě-asijský návštěvník studoval, jak se později ukázalo, politologii a zároveň dělal pomocníka správce sítě v oné bankovní filiálce, kde působil Martiš. Ten mu také Krottenbacherovy přednášky, jimiž byl zcela stržen, doporučil.

Jednou, při předposlední přednášce, se Pseudoasiat Jindřicha zeptal, zda by za ním nemohl přijít na konzultaci. Tomu to bylo velmi nepříjemné, ale bez

dobrého důvodu podobnou věc odmítnout nelze. Když přednáška skončila a studenti se až na onoho jednoho rozešli, začal našeho protagonistu obcházet mráz. Kamenný host zprvu mlčel a nechal se uvést do Jindřichovy pracovny. Tam mu se spojenýma rukama vysekl úklonu a zase se narovnal, jakoby poháněn pery. „Edmund Grabovský,“ představil se jakoby po vojensku. Začal velmi úsporně a úsečně líčit svou životní historii, vyprávěnkou musel mít připravenou dlouho dopředu. Je posledním potomkem polské šlechtické rodiny, jeho prapraděd provázel hraběte Dybowského do vyhnanství na Dálném východě, odkud se mu podařilo uprchnout do Japonska, kde několik let žil. Odtud se lodí vrátil do Evropy, ne do nenáviděného Ruska, ale do c. a k. monarchie, kde udělal v armádě kariéru jako důstojník, podobně i jeho syn. Po roce 1918 rodina zůstala v Praze, kde byl praděd naposledy posádkou. On sám už rodiče nemá a sám si vydělává na studia – politologii si vybral proto, že se chce stát úředníkem Evropské unie v bruselském centru. To vnímá jako řádový hrad grálových rytířů, vysoce inteligentních, výkonných, čistých fyzicky i morálně. Jindřich cítil, jak se mu dělá mdlo, a vzpomněl si, že tuhle myšlenku už kdysi někde četl. Ale samuraj pokračoval: zabývá se japonskými bojovými uměními, *bušidó*, cesta válečníků je i cestou jeho. Ví, že pro svůj budoucí úkol musí sbírat a koncentrovat síly. Alkohol nepije, přítelkyni nemá, neboť ženy bojovníka oslabují („Už zase?“ zeptal se v duchu Jindřich). Chce se stále zdokonalovat. Jeho přítel a vzor Martiš ho už dříve zasvěcoval do života rytířských řádů, zejména johanitů, a jednou jej vzal i na jakési soustředění. Vrátil se nabit energií, o jaké neměl dříve tušení. Škoda, že když se Martiš tady na FOSSu před léty ucházel se svými přáteli o místo, byl

odmítnut, ale světu vládnou slaboši, jako by se spikli. Poté zmlkl a dlouho se na Krottenbachera díval. Tomu začal stékat po zádech praménkem studený pot. Takhle začíná uhranutí? Po hodné chvíli Jindřich řekl: „Přejete si ještě něco, pane kolego?“ Jeho protějšek se na něj zadíval podivným pohledem a bylo vidět, jak se mu zachvívají rty. Objevil se perfektní bílý chrup. „Však víte...“ odušil tiše. Krottenbacher se poděsil, neboť nevěděl. Je za tím nějaké vyděračství, něco sexuálního, bláznění prostě? „Mluvte konkrétněji...“ „Snad jsem vám naznačil dost...“ „Tak pozor, nebudeme si hrát na schovávanou, buď se vyjádřete, nebo běžte, nebudu s vámi ztrácet čas!“ Znělo to na intelektuála překvapivě pánovitě. „Já... já bych chtěl zasvětit do černé magie... Chtěl bych mít moc nad životy nepřátel, budu to potřebovat,“ vykoktal s největší námahou. „Potřebovat to můžete, ale já nic takového neznám. Ano, přednáším o čínské alchymii, ale jsem vědec, ne černokněžník. Jste na špatné adrese.“ „Já vím, vy své ezoterické učení nesmíte prozradit jen tak a přednášíte jen to exoterní, dobře jsem to poznal, ale chci dokázat, že jsem vás hoden. Mistře!“ „Běžte!“ „Co mám udělat, abyste mne přijal do učení? Dáte mi vědět, až přijde čas?“ „Ano, dám,“ řekl Jindřich k svému velkému podivu a otevřel dveře. Audience byla u konce, ale náš hrdina nemohl této noci vůbec usnout, byť si stokrát opakoval, že různých poděsů bojových i ezoterických je Praha plná a jedná se o fenomén banálně neškodný. Po skončení poslední přednášky příští týden se podivník opět přitočil a tiše šepтал: „Už je čas?“ „Ještě ne,“ odušil náš hrdina.

Jak se podivil, když za ním zhruba za čtrnáct dnů přišla jedna studentka a vzkazovala mu od „Edmun-da“ pozdravení opět s dotazem, zda čas už nastal. Náhle se v něm zrodil nápad otestovat, kam až sahá

lidská chtivost a zaslepení. Tušil ale, že si hraje s ohněm. Odpověděl, že čas už nastal a ať mu Grabovský zavolá. Dal dívce své soukromé telefonní číslo. Téhož večera, jak očekával, telefon zadrnčel. „To jsem já,“ ozvalo se tajemně ze sluchátka jako ve špatném špionážním románu. „Prý čas už přišel... Kdy se mi dostane zasvěcení?“ „Už brzy,“ odpověděl temně Jindřich. „Přijď pozítří v pět ráno na zastávku tramvaje u vchodu do Divoké Šárky.“ Náhle mu tykal. „Provedu.“ Náš hrdina měl podivný pocit, který dosud nikdy v životě nepoznal. Ještě nikdy nikdo neskládal s takovým nadšením svůj osud do jeho rukou, ještě nikdy nikdo mu nenabízel tak ochotně moc nad sebou samým. Tu dáváme vždycky dobrovolně, i upíra je, jak známo, do domu třeba poprvé pozvat. Pak už přichází, nežádán, sám. Úplně nedoceňoval skutečnost, že kdo podobnou nabídku přijme, sám se do lepkavých osidel zaplete neméně. Každý se domnívá, že se chytil jen na chvíli, ale netuší, že vlastně napořád. Jindřicha se zmocnila náhlá touha po dominanci nad tím moučným červem, byť pružným jako vrbový proutek. Věděl ale také, že je to radost riskantní a nečistá, proti níž je heroin pouhý žert a dětinské povyražení. Ale život v zajištění a neproblematickém civilizovaném klidu si zjevně žádá rozruchy typu adrenalinových sportů. Tohle byl bungee-jumping nového typu. S posupným úsměvem zašel do prodejny dostihového sportu a zakoupil jezdecký bičik. Překvapilo ho, jak je taková věcička drahá, ale mimo řádné pěšinky není radno hledět na groš. Mohl jej možná levněji a blíž zakoupit v některém ze sex-shopů, ale na takováto místa se náš protagonista styděl chodit. Oné ominózní noci téměř nezamhouřil oka, vymluviv se Tamaře, která mu volala, na bolení hlavy. První tramvají ujížděl k ústí Šáreckého údolí. Dorazil včas. Pátá hodina ranní zna-

mená v červnu už skoro bílý den, byť obyvatelstvo ještě hluboce spalo. Grabovský už na něj čekal. V rámci zocelování měl v chladném ránu jen šortky a bílé tričko, na odkrytých partiích byl, jako většina ryšavců, světle růžový a zcela holý. Jindřich k němu nakročil a řekl: „Nuže, chtěl jsi iniciaci, máš ji mít... Princip černé magie je jednodušší, než si myslíš, ale cena je vysoká... Jsi odhodlán naprosto ke všemu, k nejhoršímu ponížení?“ Vykročili po cestičce mezi skály. Ptáci zpívali, pára se zvedala a v improvizovaných brložích přilepených u skal procitali bezdomovci zimou z alkoholové mdloby. „Ano, jsem ochoten k čemukoli...“ postavil se opět do pozoru Edmund. „Černá magie spočívá v práci s energií, kterou poskytuje emoce hněvu a zášti a kterou je nutno naučit se obrátit proti objektu, který chceme zničit. Vidíš támhle tu osiku ve spáře v polovině skály? Na té se budeš cvičit. Osika je ze všech stromů nejměkčí a stačí na ni i začátečník. Také se na ní prý oběsil Jidáš...“ Jindřich sama sebe v houštině nabubřelých nesmyslů nepoznával. Co ho to posedlo? „Kdybys měl nějakou milenkou, svedl bych ji v tvé přítomnosti a pak ti ji zase vrátil, ale tohle je technicky neproveditelné. Úkolem zasvěcovatele je v tobě vybudit hněv až na sám okraj možností. Ty ho ale musíš odvracet na náhradní objekt, dnes strom, zítra někoho z tvých nepřátel. Deflexe emočního potenciálu se tomu říká. A zároveň si musíš mne, svého mistra, nade všechny vážít. Tím mezi námi vzniká silnější pouto než jakákoli pokrevní vazba.“ Grabovský mu s pootevřenými ústy visel na rtech. „Teď klekni a polib mi ruku!“ povel iniciátor. „Nejsi víc než pes, dál poběžíš po všech čtyřech!“ Bičik několikrát svítl a na tričku začaly prosakovat narudlé šmouhy. „Rychleji!“ Dívka, venčící dobrmana, jim vyšla v ústrety v ohbí cesty a nemohla věřit svým očím. Místo je

ostatně pro nepravosti jako stvořené. „Přidej!“ Kolená i dlaně inicianta už byly rozedřené o kameny pěšinky. Na cestičce ležel psí exkrement, snad právě od řečeného dobrmana, snad od jiného velkého plemene, velikostí srovnatelný s lidským, a jak by řekli v Mnichově, *wohlgeformt*. „Sežer ho!“ povel Jindřich hlasem, jehož by se jeho blízcí zalekli. „No?!“ Ještě chvilka váhání a dvě rány, z nichž jedna mu nasekla okraj ušního boltce. Pak poslechl. Po procesu, který připomínal starý hloupý vtip o bohatýru Muromci, si dlouho otíral hřbetem ruky rty a nenávisťně se na Krottenbachera šklebil. Ten se uchechl: „Vidíš, účinkuje to. Uvidíme, jestli dnešní lekce zabere. Teď už tě nechci vidět. Běž údolím dál, já se vrátím. Ruku mi líbat už nemusíš. Zmiz!“ Za stohy foliantů a stěnou z čínských kaligrafií se na našeho hrdinu šklebila odvrácená strana světa. Podobně jako se salonní psíci chtivě vrhají na různé nesalonnosti, zapletl se i on. Vzpomínal si na vojnu a úlohu sadomasochistických vazeb ve společnosti vůbec, jak vlastně umožňují tvorbu smeček a jejich semknutost. Dnes smýkáš blátem ty mne, zítra já tebe. Pak se můžeme žoviálně poplácávat po ramenou. I univerzita či církev provozuje totéž v poněkud zakryté podobě. Dnes prověřuji a kádruji já tebe, zítra sedíš v komisi ty mně... Nemá to ovšem tygří spár, je tam i zvláštní utlumení, měkkost a maloformátovost. Ti, kdo si za léta navzájem zasadili stovky dobře mířených ranek, se už nemohou nikdy opustit, milují se i nenávidí v neoddělitelné ambivalentní směsici, fatálně k sobě vázání. Z morku jejich kostí pak táhne instituce svou sílu. *Alma mater* je náročná domina žádající člověka celého – sluší se ale podotknout, že sadomasochismus je jev převážně mimosexuální, v nejlepším případě jakási komplikovaná sublimace, podobně jako třeba

malířství či literatura. Má významnou statistickou korelaci se společenským úspěchem, zejména pak s postupem v hierarchicky strukturovaných organizacích. Minority, které jsou úspěšnější než průměr populace, tak třeba ve Spojených státech židovská, arménská či čínská, vynikají i v tomto ohledu. Trp kozáče, budeš atamanem. To, co říkal Grabovskému jako poloviční vtip ve své nabubřelé řeči o síle vazby vzniklé iniciací, bylo pravda víc, než by si byl ochoten připustit. Vazba lidí a psů, zejména takzvaných služebních plemen, je převážně této povahy. Dobrman tam neběžel jen tak zbůhdarma. Možná před pěti minutami i on dostal řemínkem, aby vzápětí s jazykem vyplazeným služební horlivostí čekal na další rozkazy.